

संसद आदर्श ग्राम योजना(SAGY)

11 ऑक्टोबर 2014 रोजी भारत सरकारच्या अंतर्गत PM नरेंद्र मोदी यांनी 'सांझी' म्हणून ओळखली जाणारी SAGY सुरू केली होती. SAGY हा एक विकास कार्यक्रम प्रकल्प आहे जो मुख्यत्वे गावांच्या सामाजिक आणि सांस्कृतिक विकासावर केंद्रित आहे. या योजनेअंतर्गत, 2019 पर्यंत प्रत्येकी तीन गावांमध्ये संस्थात्मक आणि भौतिक पायाभूत सुविधा विकसित करण्याची जबाबदारी संसदेच्या प्रत्येक सदस्याची आहे. 2019 पर्यंत तीन गावांचा विकास करण्याच्या उद्देशाने संसद आदर्श ग्राम योजनेची सुरवात करण्यात आली आणि त्यानंतर सन 2024 पर्यंत पाच आदर्श ग्रामांचा विकास करण्यात येईल. विविध आदर्श गावे विकसित करण्याबरोबरच पायाभूत सुविधांच्या विकासाव्यतिरिक्त उद्दिष्टे साध्य करणे हे देखील त्याचे उद्दिष्ट आहे.

सुरवात : 11 ऑक्टोबर 2014

मुख्य उद्दिष्टे:

- ग्रामपंचायतींचा सर्वांगीण विकास करणाऱ्या प्रक्रियांना चालना देणे.
- मूलभूत सुविधांमध्ये सुधारणा करून, मानवी विकास वाढवून, उच्च उत्पादकता निर्माण करून, मानवी विकास वाढवून, उपजीविकेच्या चांगल्या संधी उपलब्ध करून, विषमता कमी करून आणि सामाजिक भांडवल समृद्ध करून लोकसंख्येच्या सर्व घटकांचे जीवनमान आणि जीवनमान सुधारणे.

- शेजारच्या ग्रामपंचायतींना अनुकूलनासाठी प्रेरित करण्यासाठी स्थानिक पातळीवरील विकास आणि प्रभावी स्थानिक प्रशासनाचे मॉडेल तयार करणे.
- इतर ग्रामपंचायतींना प्रशिक्षण देण्यासाठी स्थानिक विकासाच्या शाळा म्हणून ओळखल्या गेलेल्या आदर्श ग्रामांचे पालनपोषण करणे.

संसद आदर्श ग्राम योजना कशासाठी आहे?

संसद आदर्श ग्राम योजना (SAGY) 2014 मध्ये 2016 पर्यंत प्रत्येक खासदाराने एक गाव आणि 2019 पर्यंत आणखी दोन गावे मॉडेल गाव म्हणून विकसित करण्याच्या उद्देशाने सुरू केली होती.

- गाव विकास आराखडा: SAGY अंतर्गत दत्तक घेतलेल्या ग्रामपंचायतींनी गाव विकास योजना (VDPs) तयार केल्या आहेत ज्यात संसाधनांच्या अभिसरणाद्वारे गावाची सर्वांगीण प्रगती साधण्यासाठी प्राधान्यक्रमित कालबद्ध क्रियाकलाप आहेत. ग्रामपंचायतींनी अतिशय पद्धतशीरपणे ग्रामसभांचा समावेश करून विकासाचा दृष्टिकोन स्वीकारला आहे आणि त्यांनी त्यांच्या विकासासाठी सर्वसमावेशक व्हीडीपी तयार केला आहे. VDP मध्ये सूचीबद्ध केलेल्या प्रकल्पांच्या प्रगतीचा मागोवा ठेवण्यासाठी, एक ट्रॅकिंग टेम्पलेट विकसित केले गेले आहे आणि प्रगतीचे ऑनलाइन परीक्षण केले जाते.

- पंचायत दर्पण: ग्राम विकास मंत्रालयाने SAGY चा प्रभाव मोजण्यासाठी 35-बिंदू असलेली प्रभाव निरीक्षण साधन विकसित केले आहे. यात मुलभूत सुविधा, शिक्षण, आरोग्य, स्वच्छता, उपजीविका, महिला सबलीकरण, आर्थिक समावेशन, अन्न सुरक्षा, सामाजिक सुरक्षा आणि ई-गव्हर्नन्स यांचा समावेश असलेल्या परिणाम निर्देशकांद्वारे प्रगती मोजली जाते.
- तसेच केंद्र सरकार द्वारे ग्राम स्वराज अभियान ही मोहीमही सुरू करण्यात आली. "सबका साथ, सबका गाव, सबका विकास" अंतर्गत हाती घेण्यात आलेली ही मोहीम सामाजिक सलोख्याला चालना देण्यासाठी, सरकारच्या गरीब हिताच्या उपक्रमांबद्दल जागरूकता पसरवण्यासाठी, गरीब कुटुंबांपर्यंत पोहोचून त्यांची नोंदणी करण्यासाठी तसेच विविध कल्याणासाठी त्यांचा अभिप्राय मिळवण्यासाठी आहे.
- या दरम्यान, प्रधानमंत्री उज्ज्वला योजना, सौभाग्य, उजाला योजना, प्रधानमंत्री जन धन योजना, प्रधानमंत्री जीवन ज्योती विमा योजना, प्रधानमंत्री सुरक्षा विमा योजना, आणि मिशन इंड्रधनुष या सात प्रमुख कार्यक्रमांतर्गत पात्र कुटुंब/व्यक्तींचे संपृक्तीकरण केले जाईल.